

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2992

Vragen van de leden **Dassen** (Volt), **Piri**(GroenLinks-PvdA), **Dobbe** (SP) en **Teunissen** (PvdD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bericht «Nederland schrappt marineleveringen aan Israël, «risico op ongewenst eindgebruik»»* (ingezonden 13 augustus 2025).

Antwoord van Minister **Brekelmans** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 3 september 2025)

Vraag 1

Bent u bekend met bovenstaand bericht?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven welke vergunningen precies zijn ingetrokken? Kunt u daarbij per vergunning aangeven welk nummer de vergunningen hadden, om welke specifieke goederen het ging, wat het eindgebruik was, wat de goederen waard waren, en wat het land van herkomst en eindbestemming van de goederen was?

Antwoord 2

De ingetrokken vergunningen NL0074CDIU0182267 met een transactiewaarde van € 11.405,-, NL0074CDIU0184525 met een transactiewaarde van € 1.157,- en, NL0074CDIU0185272 met een transactiewaarde van € 7.361,- hebben betrekking op uitvoer van uit Nederland afkomstige reserveonderdelen voor (hangar)deuren/luiken van Israëlische marineschepen.

Vraag 3 en 4

Op welke exacte datum is het besluit genomen om de vergunningen in te trekken?

Wat is de exacte ingangsdatum van de intrekking van de vergunningen?

¹ NOS, 8 augustus 2025, «Nederland schrappt marineleveringen aan Israël, «risico op ongewenst eindgebruik»» (<https://nos.nl/nieuwsuur/collectie/13959/artikel/2577921-nederland-schrapt-marineleveringen-aan-israel-risico-op-ongewenst-eindgebruik>).

Antwoord 3 en 4

Op respectievelijk 23 juni (NL0074CDIU0182267) en 14 juli (NL0074CDIU0184525 en NL0074CDIU0185272) jl. heeft de Staatssecretaris Buitenlandse Handel op buitenlandpolitiek advies van de Minister van Buitenlandse Zaken de intrekkingbesluiten genomen. Op respectievelijk 27 juni en 1 augustus jl. zijn de beschikkingsbevoegden geïnformeerd dat de eerder afgegeven vergunning per onmiddellijke ingang werd ingetrokken.

Vraag 5

Indien het besluit reeds voor uw brief van 28 juli jongstleden is genomen, waarom heeft u de intrekking van de vergunningen niet reeds in de desbetreffende brief aan de Kamer gecommuniceerd?

Antwoord 5

Het kabinet heeft in de brief van 28 juli jl. het actuele aantal afwijzers gecommuniceerd. Daar had bij nader inzien ook de op 27 juni ingetrokken vergunning (NL0074CDIU0182267) bij moeten worden vermeld. Voor de overige twee ingetrokken vergunningen geldt dat bij verzending van de brief van 28 juli de beschikkingsbevoegde nog niet van het besluit op de hoogte was gesteld.

Vraag 6 en 7

Heeft u zicht op of de militaire goederen die onder de ingetrokken vergunning vallen, reeds (deels) geleverd zijn?

Kunt u toelichten wat de intrekking praktisch inhoudt? Betekent de intrekking bijvoorbeeld dat er per direct geen onderdelen meer onder de vergunningen kunnen worden verstrekt aan Israël? En dat Israël de ontvangen militaire goederen aan Nederland heeft teruggegeven/moet teruggeven? Of kan Israël de verkregen onderdelen blijven gebruiken?

Antwoord 6 en 7

De intrekking van vergunning NL0074CDIU0182267, waaronder nog geen feitelijke uitvoer had plaatsgevonden, heeft tot gevolg dat de geldigheid van de lopende vergunning vanaf het moment van bekendmaking aan de beschikkingsbevoegden per direct (voor de toekomst) stopt en dat deze niet langer op grond van de eerder verleende vergunning goederen mag uitvoeren.

Van de vergunningen NL0074CDIU0184525 en NL0074CDIU0185272 is vóór de intrekking gebruik gemaakt. De goederen in kwestie hebben Nederland verlaten waardoor Nederland feitelijk geen controle meer heeft over deze goederen. Niettemin heeft het kabinet met de intrekking het signaal willen afgeven dat dit type aanvragen momenteel, gelet op de context in de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever, de toets aan de Europese kaders voor wapenexportcontrole niet doorstaat.

Vraag 8 t/m 12

Indien Israël de reeds verkregen onderdelen onder de ingetrokken vergunningen kan blijven gebruiken, bestaat er dan een risico dat ze zijn/worden ingezet voor (of ter ondersteuning van) aanvallen tegen Palestijnen? Zo ja, hoe reëel is dat risico? Zo nee, waarom bestaat dat risico volgens u niet en waarom heeft u de vergunningen dan alsnog ingetrokken?

Wat is de exacte reden dat de vergunningen juist nu zijn ingetrokken, en waarom werd in een eerder stadium besloten om de vergunningen wél te verstrekken? Welke nieuwe informatie is hierin doorslaggevend geweest?

Kunt u uitleggen of en waarom de gebruiksdoelinden van de vaartuigen – zoals benoemd in het NRC op 9 augustus jongstleden² – onderdeel waren van de beslissing om de vergunningen in te trekken? Heeft u hier nieuwe informatie over ontvangen?

Heeft u nieuwe aanwijzingen dat de «delen voor oorlogsschepen» en «delen voor korvetten» gebruikt zijn of gebruikt zouden worden voor of ter onder-

² NRC, 8 augustus 2025, «Kabinet trok drie exportvergunningen voor wapens naar Israël in vanwege «verslechterende situatie» Gazastrook» (<https://www.nrc.nl/nieuws/2025/08/08/kabinet-trok-drie-wapenvergunningen-voor-export-naar-israel-in-vanwege-verslechterende-situatie-gazastrook-a4902517>).

steuning van Israël's aanvallen op Palestijnen? Zo ja, wat zijn die aanwijzingen? Zo nee, waarom bent u dan op moment van intrekking tot de conclusie gekomen dat de onderdelen nu wel tot een «risico op ongewenst eindgebruik» leiden?

Als het gebruiksdoel van deze vergunningen geen onderdeel was van de beslissing, kunt u dan uitleggen of en waarom de «verslechterde situatie in Gaza» nu een reden tot intrekking was? Wat is er veranderd in de situatie waardoor er nu tot intrekking is besloten?

Antwoord vragen 8 t/m 12

Er zijn op dit moment geen concrete indicaties dat de marineschepen waarin uitgevoerde goederen worden geïntegreerd actief betrokken zijn bij de gevechtshandelingen van de Israëlische strijdkrachten in de Gazastrook en/of de Westelijke Jordaanoever.

In het licht van de zorgen over de wijze van hogergenoemde inzet van de Israëlische strijdkrachten in en ten aanzien van de Gazastrook en de verslechterende omstandigheden aldaar heeft het kabinet voorgenoemde vergunningen herbeoordeeld aan de hand van de Europese wapenexportcontrolecriteria.

Hoewel het bij de ingetrokken vergunningen gaat om goederen die gelet op hun functie en aard geen direct effect hebben op de gevechtscapaciteit of de directe inzetbaarheid van de marineschepen, is bij de herbeoordeling een toenemend risico geconstateerd dat de marineschepen waarin de goederen worden geïntegreerd, ingezet worden ten aanzien van de Gazastrook.

Op grond van dit risico hebben de transacties de herbeoordeling aan de Europese kaders voor wapenexportcontrole niet doorstaan als gevolg waarvan deze vergunningen zijn ingetrokken.

Vraag 13 en 14

Bent u ervan op de hoogte dat op de huidige maandrapportage uitvoer militaire goederen van de rijksoverheid nog altijd lopende exportvergunningen zijn opgenomen die zien op de uitvoer van delen voor oorlogsschepen en korvetten naar Israël? Zo ja, betreft dit de vergunningen die zijn ingetrokken en indien dat het geval is: waarom staan die vergunningen nog op de lijst? Kunt u garanderen dat de informatie in de maandelijkse rapportages die de rijksoverheid op de website publiceert daadwerkelijk maandelijks wordt gecontroleerd (en indien nodig onmiddellijk bijgewerkt)? Met andere woorden: geven de rapportages altijd een waarheidsgetrouwe weergave van de verstrekte vergunningen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 13 en 14

Het kabinet publiceert, via de genoemde historische overzichten, regelmatig kerngegevens over alle afgegeven vergunningen voor de uitvoer van militaire goederen. Dit geldt ook voor deze drie vergunningen die eerder afgegeven en daarna ingetrokken zijn. Deze vergunningen staan nog op de lijst om in het kader van transparantie inzichtelijk te maken dat er eerder wel vergunning is afgegeven voor de betreffende transacties. Het kabinet zal de betreffende vergunningen voorzien van een korte toelichting op de intrekking.

Door zware belasting bij exportcontrole bij Douane en het Ministerie van Buitenlandse Zaken als gevolg van de Ruslandsancties en de oorlog in de Gazastrook wordt de verwerking en publicatie van deze kerngegevens soms vertraagd. Het kabinet doet zijn uiterste best om deze gegevens tijdig te actualiseren. Gelet op de tijd die nodig is voor verwerking van de data zal er echter altijd een vertraging zitten in de rapportage over afgegeven vergunningen.

Vraag 15

Kunt u precies aangeven welke vergunningen voor de export van militaire goederen naar Israël momenteel nog geldig zijn? Kunt u daarbij per vergunning aangeven welk nummer de vergunningen hebben, om welke goederen het gaat, wat het eindgebruik is, wat de goederen waard zijn, en wat het land van herkomst en eindbestemming van de goederen is?

Antwoord 15

Op dit moment is er slechts één vergunning (NL0074CDIU0185558) met de Israëlische krijgsmacht als eindgebruiker geldig. Deze betreft de uitvoer via Duitsland van uit Canada afkomstige onderdelen ten behoeve van het *Iron Dome*-luchtafweersysteem in Israël die het kabinet conform motie Kahraman³ blijft toestaan mits deze de toets aan de Europese criteria voor wapenexportcontrole doorstaan. De transactie heeft een transactiewaarde van € 266.750,-. Daarnaast zijn er andere vergunningen geldig voor uitvoer naar Israël waarbij eindgebruik niet in Israël plaatsvindt. Het betreft hier (tijdelijke) uitvoer ten behoeve van verdere productontwikkeling of reparatie- en/of onderhoudsdoel-einden in Israël. Voor een deel van deze vergunningen geldt dat de looptijd nog niet is verstreken, maar wel al voor de maximale waarde van de vergunningen is geëxporteerd. Deze vergunningen zijn weliswaar nog wel geldig, maar niet meer bruikbaar. Voor het overzicht en informatie over alle vergunningen zie onderstaande tabel:

Vergunningnummer	Goederenomschrijving	Land van Bestemming	Land van eindbestemming	Waarde	Noot
NL0074CDIU0185558	Delen voor radarsystemen	Duitsland	Israël	€ 266.750,-	Betreft onderdelen voor het <i>Iron Domes</i> systeem Vergunningwaarde volledig verbruikt.
NL0074CDIU0181334	Delen voor robots	Israël	VS	€ 49.292,-	
NL0074CDIU0181899	Delen, gereedschappen en technologie voor F-16 gevechtsvliegtuigen. Het gaat hier om bewerking van F-16-onderdelen ten behoeve van productiedoel-einden. Het betreft hier door een Nederlandse partij in Israël uitbesteed werk waarbij er geen sprake is van eindgebruik door de Israëlische krijgsmacht. Na de werkzaamheden in Israël zijn/worden de betreffende onderdelen geretourneerd naar Nederland.	Israël	Israël	€ 1.000.000,-	Betreft geen eindgebruik door Israëlische krijgsmacht en ook geen eindgebruik in Israël.
NL0074CDIU0183046	Delen voor simulatiesystemen Elektronica voor vliegerhelmen Elektronica voor vliegerhelmen Warmtebeeldcamera's. Deze goederen worden geïntegreerd in systemen die vervolgens worden uitgevoerd naar Europese landen.	Israël	Nederland	€ 5.000.000,-	Vergunningwaarde volledig verbruikt. Betreft geen eindgebruik door Israëlische krijgsmacht en ook geen eindgebruik in Israël. Vergunningwaarde volledig verbruikt. Betreft geen eindgebruik door de Israëlische krijgsmacht.
NL0074CDIU0184006		Israël	VS	€ 5.750,-	
NL0074CDIU0184345		Israël	India	€ 115.575,-	
NL0074CDIU0183705		Israël	Israël	€ 43.128,-	
NL0074CDIU0186462	Programmatuur voor beveiligde communicatie. Uitvoer van demonstratiematerieel dat na beursdeelname in Nederland weer is geretourneerd naar Israël waarvan het eindgebruik niet bij de Israëlische krijgsmacht ligt.	Israël	Israël	€ 359,58,-	Betreft geen eindgebruik door de Israëlische krijgsmacht.
NL0074CDIU0185706	Communicatiesystemen. De uit te voeren goederen worden voor verdere productontwikkeling naar Israël verzonden en zullen enkel gebruikt worden voor test- en evaluatiedoel-einden. Er is geen sprake van eindgebruik door de Israëlische krijgsmacht.	Israël	Israël (niet de Israëlische krijgsmacht)	€ 5.730,-	Betreft geen eindgebruik door Israëlische krijgsmacht en ook geen eindgebruik in Israël.
NL0074CDIU0187232	Technologie voor radarsystemen. Dit betreft de uitvoer van minimaal noodzakelijke technologie ter ondersteuning van uit te brengen offertes.	Divers, waaronder Israël		€ 500,-	Betreft geen eindgebruik door de Israëlische krijgsmacht.
NL0074CDIU0187795	Delen voor onbemande voertuigen	Israël	VS	€ 18.502,-	

³ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3170

Vergunningnummer	Goederenomschrijving	Land van Bestemming	Land van eindbestemming	Waarde	Noot
NL0074CDIU0188390 NL0074CDIU0187537	Elektronica voor vliegerhelmen Programmatuur voor observatiesystemen. Ingezet bij integratie van systemen die Europese landen als eindgebruiker hebben.	Israël Israël	VS Israël	€ 12.949,- € 1.000,-	Betreft geen eindgebruik door de Israëlische krijgsmacht.
NL0074CDIU0187335	Delen voor geleide projectielen	Israël	Spanje, Hongarije en Portugal	€ 2.412.128,78,-	Vergunningwaarde volledig verbruikt. Betreft geen eindgebruik in Israël, maar bewerking van materieel ten behoefte van enkele Europese krijgsmachten.

Vraag 16

Kunt u aangeven welke Israëlische vergunningsaanvragen Nederland sinds 7 oktober 2023 heeft afgewezen? Kunt u daarbij per vergunningsaanvraag aangeven om welke goederen het ging, wat het eindgebruik was, wat de goederen waard waren, en wat het land van herkomst en eindbestemming van de goederen was?

Antwoord 16

Sinds 7 oktober 2023 zijn er elf aanvragen voor uitvoer militaire goederen met eindgebruik in Israël afgewezen. Het kabinet rapporteert publiekelijk over de afgewezen aanvragen via de jaarrapportages en het «Historisch overzicht afgewezen aanvragen voor militaire goederen».⁴ Onderstaande tabel bevat de informatie uit dit overzicht die betrekking heeft op Israël sinds 7 oktober 2023.

CDIU nummer	Korte omschrijving	Land van eindbestemming	Eindgebruiker	Reden voor weigering [criteria]
178774	Munitie, kal. 9x19mm	Israël	Particuliere handelaar	7
175816	Beeldversterkers	Israël	IDF	2,4,6,7
175829	Thermische kijkers	Israël	IDF	2,4,6,7
175868	Helmen	Israël	IDF	2,4,6,7
175869	Kogelwerende platen, NIJ level IV	Israël	IDF	2,4,6,7
180863	Beeldversterkers	Israël	Israel Prison Service	2,4,6,7
179643	Technologie voor helikopters	Israël	Israel Ministry of Defence	2,4,6
187112	Technologie voor helikopters	Israël	Israel Ministry of Defence	2,4,6
181008	Onderdelen voor marineschepen	Israël	IDF	2,4,6
181010	Onderdelen voor marineschepen	Israël	IDF	2,4,6
186509	Technologie voor patrouillevaartuigen	Israël	IDF	2,4,6

Vraag 17

Kunt u bovenstaande vragen binnen twee weken en los van elkaar beantwoorden?

Antwoord 17

Er is naar gestreefd de antwoorden binnen de verzochte termijn te beantwoorden. Dit bleek uiteindelijk niet haalbaar. Vervolgens zijn de vragen binnen enkele dagen na de deadline beantwoord.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/03/04/historisch-overzicht-afgewezen-aanvragen-voor-militaire-goederen>